УДК 347.779.1

<u>КОЛІСНИК С.Е.,</u> ПЄВЦОВ В.Г., докт. техн. наук

ВИЗНАЧЕННЯ ПАТЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СПОСОБУ УПРАВЛІННЯ МОДЕЛЮВАННЯМ МОВОЮ VHDL

Спосіб управління моделюванням полягає в комп’ютерному моделюванні поведінки інтегральних мікросхем за допомогою та під контролем певної кількості типів даних, функцій та процедур, що містяться у спеціально розробленому пакеті управління моделюванням. Ці функції та процедури, як і самі мікросхеми, що моделюються, реалізовані та описані за допомогою мови опису апаратури VHDL. Таким чином, представлений спосіб пов’язаний одночасно і з програмуванням, і з розробкою та моделюванням електроніки. Він є поєднанням певних алгоритмів, специфічних для програмування, та певних методологій організації і обробки структури даних, що є притаманними саме для мови VHDL.

Усі розроблені алгоритми та методології безпосередньо утворюють пакет управління моделюванням. Тому, з одного боку, його можна розглядати як комп’ютерну програму, що має безпосередньо текст програми з певною функціональністю та середовище, в якому ця програма може використовуватись. З іншого боку, даний пакет управління моделюванням слід розглядати саме як спосіб, що є результатом реалізації та втілення певних ідей у певні алгоритми послідовності дій. Така різниця у поглядах на розроблений пакет принципово важлива, тому що в залежності від цих поглядів обирається спосіб та обгрунтовується стратегія охорони майнових прав на дану розробку, як на об’єкт інтелектуальної власності.

Якщо розглядати розроблений пакет як комп’ютерну програму, то він підлягає охороні як об’єкт авторського права, згідно діючого законодавтсва України і норм міжнародного права у сфері інтелектуальної власності. Але охорона авторських майновіх прав на комп’ютерну програму є досить слабкою та неефективною, бо у разі порушення цих прав шляхом використання окремих уривків тексту програми у інших програмах дуже складно довести неправомірність такого використання.

Ще одним варіантом охорони прав інтелектуальної власності на пакет управління моделюванням як комп’ютерної програми є охорона її тексту як

промислового зразка. Але цей спосіб ще гірший за попередній, бо у цьому випадку охороняється тільки зовнішній вигляд програми, а не її сутність. Тому достатньо буде змінити шрифт, або навіть його розмір, щоб вільно використовувати даний пакет без порушення майнових прав на нього.

Достатньо ефективним варіантом захисту майнових прав на пакет управління моделюванням мовою VHDL є отримання патенту на винахід. А задля цього потрібно розглядати об'єкт розробки саме як спосіб.

Одним з етапів патентування винаходу є проведення патентних досліджень з метою визначення патентоспроможності об'єкту.

Таким чином, були проведені патентні дослідження для визначення патентоспроможності розробленого пакету управління моделюванням мовою VHDL. Дослідження проводились серед патентної документації таких країн як Україна, Росія, США. Результат досліджень свідчить про те, що розроблений пакет відповідає критерію новизни і немає винаходів-аналогів у країнах пошуку. Крім того, в країнах СНД взагалі не зафіксовано будь-яких випадків реєстрації майнових прав на будь-які розробки мовою VHDL як на об'єкти промислової власності, а саме – винаходи. В США динаміка патентування в цій сфері є досить слабкою. Таким чином, можна зробити висновки, що розроблений пакет управління моделюванням мовою VHDL є патентоспроможним, а запропонований спосіб охорони прав взагалі на будь-які розробки мовою VHDL як на винаходи, хоча й не є новим та оригінальним, але слабко затребуваний серед розробників та винахідників, що дивно, бо такий спосіб є досить ефективним та надає найбільш повний об'єм правової охорони своїх результатів інтелектуальної та творчої діяльності.

Список літератури: **1.** Закон України „Про авторське право та суміжні права" – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws. – Загол. з екрану. **2.** Закон України „Про охорону прав на винаходи та корисні моделі"– Режим доступу: http://sdip.gov.ua/ukr/laws/800/. – Загол. з екрану. **3.** Закон України „Про охорону прав на промислові зразки"– Режим доступу: http://sdip.gov.ua/ukr/laws/801/. – Загол. з екрану. **4.** *Ващук Я.* Патентная защита программного обеспечения [Електроний ресурс]: стаття. – Режим доступу: http://patent.km.ua/rus/articles/group30/i748. – Загол. з екрану. **5.** *Комаров С.В.* Правовое понимание новизны изобретения: [критерии новизны изобретений и определение патентоспособности изобретений] : стаття // Закон и право. – 2006. – №1. – с.31-34.